

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2018. gada 25. jūlijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Steidzamības prejudiciāla nolēmuma tiesvedība – Policijas un tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās – Eiropas apcietināšanas orderis – Pamatlēmums 2002/584/TI –

1. panta 3. punkts – Nodošanas procedūras starp dalībvalstīm – Izpildes nosacījumi –

Neizpildīšanas pamati – Eiropas Savienības Pamattiesību harta – 4. pants – Necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās aizliegums – Apcietinājuma apstākļi izsniegšanas dalībvalstī – Izpildes tiesu iestāžu veiktās pārbaudes apjoms – Pārsūdzības pastāvēšana izsniegšanas dalībvalstī – Šis dalībvalsts iestāžu sniegta garantija

Lieta C-220/18 PPU

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen* (Hanzas Augstākā tiesa Brēmenē, Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2018. gada 27. martā un kas Tiesā reģistrēts tajā pašā dienā, tiesvedībā saistībā ar Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, kurš izdots attiecībā uz

ML,

piedaloties:

Generalstaatsanwaltschaft Bremen.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], tiesneši Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], S. Rodins [*S. Rodin*] un E. Regans [*E. Regan*] (referents),

ģenerālvokāts: M. Kampos Sančess-Bordona [*M. Campos Sánchez-Bordona*],

sekretārs: K. Malaceks [*K. Malacek*] administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2018. gada 14. jūnija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- ML vārdā – *A. Jung, Rechtsanwalt,*
- *Generalstaatsanwaltschaft Bremen* vārdā – *M. Glasbrenner, Oberstaatsanwalt,*
- Vācijas valdības vārdā – *T. Henze* un *M. Hellmann,* pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – vācu.

- Beļģijas valdības vārdā – *C. Van Lul*, *C. Pochet* un *A. Honhon*, pārstāves,
 - Dānijas valdības vārdā – *M. Søndahl Wolff*, pārstāve,
 - Īrijas vārdā – *G. Mullan*, BL,
 - Spānijas valdības vārdā – *A. Sampol Pucurull*, pārstāvis,
 - Ungārijas valdības vārdā – *M. Z. Fehér* un *G. Tornyai*, kā arī *M. M. Tátrai*, pārstāvji,
 - Nīderlandes valdības vārdā – *J. Langer*, pārstāvis,
 - Bulgārijas valdības vārdā – *E. Gane* un *C.-M. Florescu*, pārstāves,
 - Eiropas Komisijas vārdā – *R. Troosters* un *S. Grünheid*, pārstāvji,
- noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2018. gada 4. jūlija tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 4. pantu, kā arī Padomes Pamatlēmuma 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV 2002, L 190, 1. lpp.), kas grozīts ar Padomes Pamatlēmumu 2009/299/TI (2009. gada 26. februāris) (OV 2009, L 81, 24. lpp.), (turpmāk tekstā – “Pamatlēmums”) 1. panta 3. punktu, 5. pantu un 6. panta 1. punktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tāda Eiropas apcietināšanas ordera izpildi Vācijā, kuru *Nyíregyházi Járásbíróság* (Ņireģhāzas rajona tiesa, Ungārija) 2017. gada 31. oktobrī ir izsniegusi attiecībā uz ML brīvības atņemšanas soda izpildi Ungārijā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Harta

- 3 Hartas 4. pantā “Spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodu aizliegums” ir noteikts:

“Nevienu nedrīkst pakļaut spīdzināšanai, necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei vai sodiem.”
- 4 Paskaidrojums attiecībā uz Pamattiesību hartu (OV 2007, C 303, 17. lpp.) ir precizēts, ka “[Hartas] 4. pantā minētās tiesības ir tiesības, ko garantē [Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas, kas parakstīta 1950. gada 4. novembrī Romā (turpmāk tekstā – “ECPAK”),] 3. pants, kas izteikts tādiem pašiem vārdiem [...]. Tāpēc saskaņā ar Hartas 52. panta 3. punktu šim pantam ir tāda pati nozīme un piemērojums kā minētajam [ECPAK] pantam”.

- 5 Hartas 47. pantā “Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu” ir noteikts:

“Ikvienai personai, kuras tiesības un brīvības, kas garantētas Savienības tiesībās, tikušas pārkāptas, ir tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, ievērojot nosacījumus, kuri paredzēti šajā pantā.

[..]”

- 6 Hartas 51. panta “Piemērošanas joma” 1. punktā ir noteikts:

“Šis Hartas noteikumi attiecas uz Savienības iestādēm un struktūrām, ievērojot subsidiaritātes principu, un uz dalībvalstīm tikai tad, ja tās īsteno Savienības tiesību aktus. [..]”

- 7 Hartas 52. panta “Tiesību un principu piemērošana un interpretēšana” 3. punktā ir noteikts:

“Ciktāl Hartā ir ietvertas tiesības, kuras atbilst [ECPAK] garantētajām tiesībām, šo tiesību nozīme un apjoms ir tādi paši kā minētajā Konvencijā noteiktajām tiesībām. Šis noteikums neliedz Savienības tiesībās paredzēt plašāku aizsardzību.”

Pamatlēmums

- 8 Pamatlēmuma 5.–7. apsvērums ir izteikti šādi:

“(5) [..] Ieviešot jaunu, vienkāršotu sistēmu, saskaņā ar kuru notiesātas vai aizdomās turētas personas nodod sodu izpildei vai kriminālvajāšanai, būs iespējams izvairīties no sarežģītības un iespējamās kavēšanās, kas piemīt pastāvošajām izdošanas procedūrām. [..]

(6) Eiropas apcietināšanas orderis, kuru paredz šis pamatlēmums, ir pirmais konkrētais pasākums, ar kuru krimināltiesību jomā īsteno savstarpējas atzišanas principu, kuru Eiropadome raksturojusi kā tiesu iestāžu sadarbības “stūrakmeni”.

(7) Tā kā, darbojoties vienpusēji, dalībvalstis nespēj pilnībā sasniegt mērķi aizvietot daudzpusējo izdošanas sistēmu, kuras pamatā ir 1957. gada 13. decembra Eiropas Konvencija par izdošanu, un šis mērķis tā apjoma un rezultātu dēļ ir vieglāk sasniedzams Savienības līmenī, tad Padome var noteikt pasākumus saskaņā ar subsidiaritātes principu, kā noteikts 2. pantā [ES] un 5. pantā [EK] dibināšanas līgumā. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šis pamatlēmums nepārsniedz to, kas ir vajadzīgs šā mērķa sasniegšanai.”

- 9 Pamatlēmuma 1. pantā “Eiropas apcietināšanas ordera definīcija un pienākums to izpildīt” ir noteikts:

“1. Eiropas apcietināšanas orderis ir tiesas nolēmums, ko izsniedz dalībvalsts, lai cita dalībvalsts apcietinātu un nodotu pieprasīto personu kriminālvajāšanas veikšanai vai lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, vai arī lai piemērotu ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli.

2. Dalībvalstis izpilda ikvienu Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz savstarpējas atzišanas principu un saskaņā ar šī pamatlēmuma noteikumiem.

3. Šis pamatlēmums groza [negroza] pienākumu ievērot pamattiesības un tiesību pamatprincipus, kā tie minēti [LES] 6. pantā.”

- 10 Pamatlēmuma 3., 4. un 4.a pantā ir noteikti Eiropas apcietināšanas ordera obligātas un fakultatīvas neizpildes pamati. Konkrēti, saskaņā ar Pamatlēmuma 4. panta 6. punktu izpildes tiesu iestāde var atteikties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, “ja Eiropas apcietināšanas orderis ir izsniegts brīvības

atņemšanas soda vai ar brīvības atņemšanu saistīta drošības līdzekļa izpildei, ja pieprasītā persona paliek izpildes dalībvalstī, ir izpildes dalībvalsts pilsonis vai rezidents un šī valsts apņemas izpildīt spriedumu vai piespiedu līdzekli saskaņā ar tās tiesību aktiem.”

- 11 Pamatlēmuma 5. pantā “Garantijas, kas izsniegšanas dalībvalstij jāsniedz īpašos gadījumos” ir paredzēts:

“Izpildes dalībvalsts tiesībās var noteikt, ka izpildes tiesu iestāde izpilda Eiropas apcietināšanas orderi ar šādiem nosacījumiem:

[..]

2) Ja par nodarījumu, uz kura pamata Eiropas apcietināšanas orderis ir izsniegts, ir paredzēts brīvības atņemšanas sods vai piespiedu līdzeklis uz mūžu, tad minētā apcietināšanas ordera izpildi var pakļaut nosacījumam, ka izsniegšanas dalībvalsts tiesību sistēma paredz noteikumus, kas ļauj pārskatīt noteikto sodu vai līdzekli pēc pieprasījuma vai vēlākais pēc 20 gadiem vai kas ļauj piemērot apžēlošanas pasākumus, ko saskaņā ar izsniegšanas dalībvalsts tiesībām vai praksi personai ir tiesības lūgt ar mērķi neizpildīt šādu sodu vai līdzekli;

3) Ja persona, attiecībā uz kuru ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis tās kriminālvajāšanai, ir izpildes dalībvalsts pilsonis vai rezidents, tad nodošanu var pakļaut nosacījumam, ka personu, pēc tās nopratināšanas, nogādā atpakaļ izpildes dalībvalstī, lai izciestu brīvības atņemšanas sodu vai piespiedu līdzekli, kas tai piespriests izsniegšanas dalībvalstī.”

- 12 Pamatlēmuma 6. panta “Kompetento tiesu iestāžu noteikšana” 1. punktā ir paredzēts:

“Izsniegšanas tiesu iestāde ir izsniegšanas dalībvalsts tiesu iestāde, kas ir kompetenta izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz šīs valsts tiesību aktiem.”

- 13 Pamatlēmuma 7. panta “Centrālās iestādes iesaistīšana” 1. punktā ir paredzēts:

“Katra dalībvalsts var izraudzīties centrālo iestādi vai, ja tās tiesību sistēma to pieļauj, vairākas centrālās iestādes, kas palīdz kompetentajām tiesu iestādēm.”

- 14 Pamatlēmuma 15. pants “Lēmums par nodošanu” ir formulēts šādi:

“1. Izpildes tiesu iestāde termiņos un saskaņā ar šajā pamatlēmumā noteiktajiem nosacījumiem pieņem lēmumu par to, vai persona ir jānodod.

2. Ja izpildes tiesu iestāde uzskata, ka informācija, ko paziņojusi izsniegšanas dalībvalsts, ir nepietiekama, lai ļautu pieņemt lēmumu par nodošanu, tā lūdz, lai steidzami piegādā vajadzīgo papildu informāciju, konkrēti to, kas attiecas uz 3. līdz 5. pantu un 8. pantu, un tā var noteikt termiņu tās saņemšanai, ņemot vērā to, ka ir vajadzīgs ievērot termiņus, kas noteikti 17. pantā.

3. Izsniegšanas tiesu iestāde var ikvienā brīdī pārsūtīt ikvienu papildu derīgu informāciju izpildes tiesu iestādei.”

- 15 Pamatlēmuma 17. pantā “Termiņi un kārtība, kādos pieņem lēmumu izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi” ir noteikts:

“1. Eiropas apcietināšanas orderi izskata un izpilda steidzamības kārtā.

2. Gadījumos, kad pieprasītā persona piekrīt tās nodošanai, galīgais lēmums par Eiropas apcietināšanas ordera izpildi būtu jāpieņem 10 dienu laikā pēc piekrišanas sniegšanas.

3. Pārējos gadījumos galīgais lēmums par Eiropas apcietināšanas ordera izpildi būtu jāpieņem 60 dienu laikā pēc pieprasītās personas apcietināšanas.

4. Īpašos gadījumos, kad Eiropas apcietināšanas orderi nevar izpildīt termiņos, kas paredzēti 2. vai 3. punktā, izpildes tiesu iestāde nekavējoties par to informē izsniegšanas tiesu iestādi, norādot kavēšanās iemeslus. Šādos gadījumos šos termiņus var pagarināt par 30 dienām.

5. Kamēr izpildes tiesu iestāde nav pieņēmusi galīgo lēmumu par Eiropas apcietināšanas orderi, [tā] nodrošina to, ka materiālie nosacījumi, kas nepieciešami faktiskai personas nodošanai, būtu ievēroti arī turpmāk.

[..]

7 Ja izņēmuma gadījumos dalībvalsts nevar ievērot šajā pantā paredzētos termiņus, tā informē *Eurojust*, norādot kavēšanās iemeslus. Turklāt dalībvalsts, kas vairākkārt saskārusies ar kavējumiem no citas dalībvalsts puses Eiropas apcietināšanas ordera izpildē, par to informē Padomi, lai dalībvalstu līmenī izvērtētu šī pamatlēmuma ieviešanu.”

Vācijas tiesību akti

16 Vācijas tiesību sistēmā Pamatlēmums tika transponēts ar 1982. gada 23. decembra *Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen* (Likums par starptautisko tiesisko palīdzību krimināllietās), ar grozījumiem, kas ir izdarīti ar 2006. gada 20. jūlija *Europäisches Haftbefehlsgesetz* (Likums par Eiropas apcietināšanas orderi) (*BGBI.* 2006 I, 1721. lpp.; turpmāk tekstā – “*IRG*”), 78.–83.k pantu.

17 Saskaņā ar *IRG* 29. panta 1. punktu federālās zemes *Oberlandesgericht* (Augstākā tiesa, Vācija) pēc prokuratūras lūguma lemj par izdošanas likumīgumu, ja persona, attiecībā uz kuru tiek veikta kriminālvajāšana, tai nepiekrīt. Nolēmums tiek pieņemts ar rīkojumu atbilstoši *IRG* 32. pantam.

18 *IRG* 73. pantā ir noteikts:

“Atbilstoša lūguma neesamības gadījumā tiesiskā palīdzība un informācijas nodošana ir prettiesiska, ja tā ir pretrunā Vācijas tiesiskās kārtības būtiskajiem principiem. Lūgumu atbilstoši astotajai, devītajai un desmitajai nodaļai gadījumā tiesiskās palīdzības lūgums ir prettiesisks, ja tas ir pretrunā LES 6. pantā paredzētajiem principiem.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

19 2017. gada 2. augustā *Nyíregyházi Járásbíróság* (Nīreģhāzas rajona tiesa, Ungārija) izsniedza Eiropas apcietināšanas orderi attiecībā uz ML, Ungārijas pilsoni, lai veiktu kriminālvajāšanu par miesas bojājumu nodarīšanu, kaitējumu, krāpšanu nelielā apmērā un zādzību ar ielaušanos, kas izdarīti Nīreģhāzā [*Nyíregyháza*] (Ungārija) laikposmā no 2016. gada februāra līdz jūlijam.

20 2017. gada 16. augustā Ungārijas Tieslietu ministrija nosūtīja šo Eiropas apcietināšanas orderi *Generalstaatsanwaltschaft Bremen* (Brēmenes ģenerālprokuratūra, Vācija).

21 Ar 2017. gada 14. septembra spriedumu *Nyíregyházi Járásbíróság* (Nīreģhāzas rajona tiesa) aizmuguriski piesprieda ML brīvības atņemšanas sodu uz vienu gadu un astoņiem mēnešiem.

22 Ar 2017. gada 20. septembra vēstuli Ungārijas Tieslietu ministrija Brēmenes ģenerālprokuratūrai, atbildot uz šīs ģenerālprokuratūras lūgumu, norādīja, ka nodošanas gadījumā ML nodošanas procedūras laikā vispirms atradīsies apcietinājuma vietā Budapeštā (Ungārija) un pēc tam reģionālajā

apcietinājuma vietā Sombathejā [*Szombathely*] (Ungārija). Šī ministrija arī sniedza garantiju, ka pret ML netiks īstenota necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās Hartas 4. panta nozīmē sakarā ar paredzēto apcietinājumu Ungārijā. Šī ministrija piebilda, ka šī garantija arī var tikt sniegta, ja ML tiks pārsūtīts uz citu apcietinājuma vietu.

- 23 2017. gada 31. oktobrī *Nyíregyházi Járásbíróság* (Ņireģhāzas rajona tiesa) izdeva jaunu Eiropas apcietināšanas orderi attiecībā uz ML, lai šoreiz izpildītu brīvības atņemšanas sodu, kuru šī tiesa piespriedusi 2017. gada 14. septembrī.
- 24 2017. gada 23. novembrī *Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen* (Hanzas Augstākā tiesa Brēmenē) izdeva rīkojumu par ML izdošanas apcietinājumu sakarā ar Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, kas izdots 2017. gada 2. augustā. Kopš šī datuma ML atrodas apcietinājumā Brēmenes–Oslebshauzenas [*Bremen-Oslebshausen*] (Vācija) ieslodzījumā vietā.
- 25 2017. gada 12. decembrī *Amtsgericht Bremen* (Brēmenes pirmās instances tiesa, Vācija) saistībā ar ML izdeva rīkojumu par izdošanas apcietinājumu saistībā ar Eiropas apcietināšanas ordera, kas izsniegts 2017. gada 31. oktobrī, izpildi, gaidot viņa eventuālo nodošanu Ungārijas iestādēm. ML nepiekrita savai nodošanai.
- 26 Ar 2017. gada 19. decembra rīkojumu *Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen* (Hanzas Augstākā tiesa Brēmenē) turpināja paturēt ML izdošanas apcietinājumā sakarā ar šo apcietināšanas orderi. Tomēr, lai izvērtētu nodošanas tiesiskumu saistībā ar Ungārijas ieslodzījuma vietās esošajiem apcietinājuma apstākļiem, šī tiesa uzskatīja, ka ir jāiegūst papildu informācija.
- 27 2018. gada 9. janvāra rīkojumā šī tiesa šajā sakarā ir izklāstījusi, ka saskaņā ar tās rīcībā esošo informāciju nav iebildumu pret ML uzliktā soda izpildi *Szombathely* apcietinājuma vietā. Tomēr, tā kā Ungārijas Tieslietu ministrija savā 2017. gada 20. septembra vēstulē ir norādījusi nosūtīšanas uz citām apcietinājuma vietām iespēju, šī pati tiesa uzskatīja par nepieciešamu nosūtīt šai ministrijai informācijas pieprasījumu, kurā ir saraksts ar 78 jautājumiem par apstākļiem, kādos personas atrodas apcietinājumā Budapeštas apcietinājuma vietā, kā arī citās apcietinājuma vietās, uz kurām ML varētu tikt pārsūtīts.
- 28 2018. gada 10. janvārī Brēmenes ģenerālprokuratūra nosūtīja šo pieteikumu Ungārijas Tieslietu ministrijai.
- 29 2018. gada 12. janvārī, atbildot uz šo pieteikumu, šī ministrija norādīja, ka likumdevējs ar 2016. gada 25. oktobrī pieņemto Likumu Nr. CX, ar kuru tostarp tiek grozīts 2013. gada Likuma Nr. CCXL par sodu un krimināltiesisko pasākumu, noteiktu piespiedu pasākumu un apcietinājuma par kriminālpārkāpumiem izpildi) (turpmāk tekstā – “2016. gada likums”) 144/B panta 1. punkts, pirmkārt, ieslodzītajiem ir paredzējis tiesību aizsardzības līdzekli apstrīdēt savu apcietinājuma apstākļu tiesiskumu un, otrkārt, ir ieviesis jaunu apcietinājuma veidu, sauktu par “reintegrāciju”. Tās ietvaros ieslodzīto, kuri vēl nav pilnībā izcietuši brīvības atņemšanas sodu, apcietinājums var tikt aizstāts ar mājas arestu. Ungārijas Tieslietu ministrija arī piebilda, ka tas, ka kopš 2015. gada ir izveidotas vairāk nekā 1000 jaunas ieslodzījuma vietas cietumos, ir palīdzējis samazināt cietumu pārpildītību.
- 30 Ar 2018. gada 1. februāra elektroniskā pasta vēstuli, kas adresēta Brēmenes ģenerālprokuratūrai, Ungārijas Tieslietu ministrijas pārstāvis norādīja, ka, ja vien nemainīsies apstākļi, ML tikšot turēts apcietinājumā Budapeštā trīs nedēļas, lai veiktu noteiktu, nekonkretizētu pasākumu izpildi saistībā ar nodošanas procedūras izpildi.
- 31 Ar 2018. gada 12. februāra rīkojumu *Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen* (Hanzas Augstākā tiesa Brēmenē) lūdza Ungārijas iestādēm tai ne vēlāk kā līdz 2018. gada 28. februārim iesniegt informāciju par apstākļiem, kādos personas tiek turētas apcietinājumā, pirmkārt, Budapeštas

ieslodzījuma vietā un, otrkārt, citās ieslodzījuma vietās, uz kurām varētu tikt nosūtīts ML. Tā arī vēlējās uzzināt elementus, uz kuru pamata tai būtu iespējams pārbaudīt apstākļus, kādos šīs personas tiek turētas apcietinājumā.

- 32 2018. gada 15. februārī Brēmenes ģenerālprokuratūra nosūtīja šo pieteikumu Ungārijas iestādēm.
- 33 2018. gada 27. martā Ungārijas tieslietu ministrija, apspriedusies ar Sodū izpildes ģenerāldirekciju, no jauna iesniedza garantijas, ka pret ML apcietinājuma Ungārijā laikā nenotiks necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās Hartas 4. panta nozīmē neatkarīgi no apcietinājuma vietas, kurā viņš tiks turēts ieslodzījumā.
- 34 Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu *Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen* (Hanzas Augstākā tiesa Brēmenē) konstatē, ka ML nav aizsargājuma interešu, kas pamatotu, ka viņa sods būtu izpildāms Vācijā. Tā kā ML neprot vācu valodu un viņa partnerim nav ne darba, ne tiesību uz sociālajiem pabalstiem šajā valstī, viņš nevarot palielināt savas resocializēšanās iespējas, izciešot sodu valsts teritorijā. Tādēļ ML principā esot jānodod Ungārijai.
- 35 Tomēr, pirms pieņemt galīgo lēmumu šajā sakarā, iesniedzējtiesa uzskata, ka tai ir jāpārbauda, vai Ungārijas iestāžu sniegtās norādes, atbildot uz tās informācijas pieprasījumiem, ir pietiekamas, lai, piemērojot *IRG* 73. pantu un Pamatlēmuma 1. panta 3. punktu, 5. pantu un 6. panta 1. punktu, kā arī Hartas 4. pantu, izslēgtu, ka pastāv faktiskas necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās risks.
- 36 Tādēļ iesniedzējtiesa jautā, pirmkārt, par pārbaudes apjomu, kāds tai ir jāveic, ņemot vērā, ka kopš šā brīža Ungārijā pastāv tiesību aizsardzības līdzeklis, kas ļauj apcietinātajiem apstrīdēt apcietinājuma apstākļus saistībā ar pamattiesībām. Konkrētāk, tā jautā, vai šīs tiesību aizsardzības līdzeklis ļauj izslēgt jebkādu faktisku necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās risku, ja, kā tas tostarp izriet no Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2015. gada 10. marta sprieduma *Varga* u.c. pret Ungāriju (CE:ECHR:2015:0310JUD001409712, 79.–92. punkts), ir pierādījumi par sistēmisku vai vispārēju nepilnību pastāvēšanu saistībā ar apcietinājuma apstākļiem Ungārijā. Šajā sakarā iesniedzējtiesa jautā par ietekmi, kāda ir tam, ka Eiropas Cilvēktiesību tiesa nesēn 2017. gada 14. novembra spriedumā *Domján* pret Ungāriju (CE:ECHR:2017:1114DEC000543317, 22. punkts) ir uzskatījusi, ka šīs tiesību aizsardzības līdzeklis nesniedz reālistiskas iespējas uzlabot neatbilstošos apstākļus, kādos personas tiek turētas apcietinājumā, lai tiktu ievērotas prasības, kas izriet no ECPAK 3. panta.
- 37 Gadījumā, ja šis pats tiesību aizsardzības līdzeklis neļautu novērst risku, ka pret apcietināto tiek īstenotas necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās sakarā ar apcietinājuma apstākļiem, iesniedzējtiesa, otrkārt, ņemot vērā informāciju un garantijas, kas ir iegūtas no Ungārijas iestādēm, jautā par sava eventuālā pienākuma apjomu pārbaudīt apcietinājuma kārtību un apstākļus visās ieslodzījuma vietās, kurās ML varētu nokļūt apcietinājumā.
- 38 Šajā sakarā iesniedzējtiesa vispirms jautā, vai apcietinājuma apstākļu pārbaudei ir jāattiecas uz visām ieslodzījuma vietām, kurās ML varētu tikt turēts apcietinājumā, tostarp tām, kuras var tikt izmantotas uz laiku vai pagaidu kārtā, vai arī šī pārbaude var tikt attiecināta vienīgi uz tām, kurās atbilstoši izsniegšanas dalībvalsts iestāžu sniegtajām norādēm ML, visticamāk, galvenokārt pavadīs apcietinājumā. Lai gan šī tiesa var izslēgt jebkādu necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās risku *Szombathely* apcietinājuma vietā, Ungārijas iestāžu iesniegtā informācija neesot pietiekama, lai veiktu šādu konstatējumu saistībā ar apcietinājuma vietu Budapeštā, kā arī citām apcietinājuma vietām, uz kurām šīs iestādes ir paturējušas iespēju vēlāk nosūtīt ML. Turklāt šī tiesa jautā par šajā sakarā veicamās pārbaudes apjomu un kritērijiem. Konkrēti, tā jautā, vai tai ir jāņem vērā Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūra, kāda tā izriet no tās 2016. gada 20. oktobra sprieduma *Muršić* pret Horvātiju (CE:ECHR:2016:1020JUD000733413).

39 Turklāt gadījumā, ja izpildes tiesu iestādēm būtu jāizvērtē visas ieslodzījuma vietas, kurās ML varētu tikt turēts apcietinājumā, iesniedzējtiesa vispirms jautā, vai tā var būt apmierināta ar Ungārijas iestāžu sniegtajiem vispārīgajiem paziņojumiem, saskaņā ar kuriem ML netiks pakļauts necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās riskam, vai arī tā ML nodošanu var pakļaut vienam vienīgam nosacījumam, ka pret viņu netiks īstenota šāda izturēšanās. Pretējā gadījumā šī tiesa, pirmkārt, jautā, kāda nozīme ir jāpiešķir tam, ka Ungārijas iestādes ir norādījušas, ka ML pagaidu apcietinājums nepārsniegs trīs nedēļas, lai gan šī norāde ir formulēta ar atrunu “ja vien nerodas to nepieļaujoši apstākļi”. Otrkārt, tā vēlas zināt, vai tā var ņemt vērā informāciju, ja nav iespējams noteikt, vai tā nāk no izsniegšanas tiesu iestādes Pamatlēmuma 6. panta 1. punkta nozīmē vai no centrālās iestādes Pamatlēmuma 7. panta 1. punkta nozīmē, kura rīkojusies pēc izsniegšanas tiesu iestādes lūguma.

40 Šajos apstākļos *Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen* (Hanzas Augstākā tiesa Brēmenē) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Kāda nozīme, interpretējot [Pamatlēmuma 1. panta 3. punktu, 5. pantu un 6. panta 1. punktu, apskatot tos kopsakarā ar Hartas 4. pantā paredzēto necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās aizliegumu], ir tam, ka izsniegšanas dalībvalstī ieslodzītajiem ir tiesiskās aizsardzības iespējas saistībā ar to apcietinājuma apstākļiem?

a) Vai – ja izpildes tiesu iestādēm ir pierādījumi par tādu nepilnību esamību, kuras ir vai nu sistēmiskas un vispārējas, vai skar noteiktas personu grupas vai arī atsevišķas apcietinājuma vietas un kuras ir saistītas ar apcietinājuma apstākļiem izsniegšanas dalībvalstī – tas vien, ka ir radītas šādas tiesiskās aizsardzības iespējas, bez pienākuma veikt turpmāku konkrētu apcietinājuma apstākļu pārbaudi, ņemot vērā iepriekš minētās tiesību normas, var izslēgt faktisku risku, ka persona, pret kuru tiek veikta kriminālvajāšana, tās izdošanas gadījumā saskarsies ar tādu necilvēcīgu vai pazemojošu izturēšanos, kas ir pretrunā izdošanas pieļaujamībai?

b) Vai šajā ziņā ir nozīme tam, ka saistībā ar šīm tiesiskās aizsardzības iespējām Eiropas Cilvēktiesību tiesa nav saskatījusi nevienu norādi, kas liecinātu par to, ka tās ieslodzītajiem nesniedz patiesas izredzes uzlabot nepiemērotus apcietinājuma apstākļus?

2) Ja saskaņā ar atbildi uz pirmo prejudiciālo jautājumu šādu ieslodzītajiem paredzētu tiesiskās aizsardzības iespēju esamība vien, ja izpildes tiesu iestādes neveic turpmāku pārbaudi par konkrētajiem apcietinājuma apstākļiem izsniegšanas dalībvalstī, nevar izslēgt faktisku necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās risku pret personu, pret kuru tiek veikta kriminālvajāšana:

a) Vai iepriekš minētās tiesību normas ir jāinterpretē tādējādi, ka apcietinājuma apstākļu izsniegšanas dalībvalstī pārbaude izpildes tiesu iestādēm ir jāveic attiecībā uz visām apcietinājuma vietām vai soda izciešanas vietām, kurās varbūtēji varētu tikt ievietota persona, pret kuru tiek veikta kriminālvajāšana? Vai minētais attiecas arī uz tādu apcietinājumu, kurš ir tikai uz noteiktu laiku vai kuram ir pagaidu raksturs? Vai arī pārbaudīta var tikt vienīgi tā apcietinājuma vieta, kurā saskaņā ar izsniegšanas dalībvalsts iestāžu sniegto informāciju, visticamāk, tiks ievietota un lielāko daļu laika atradīsies persona, pret kuru tiek veikta kriminālvajāšana?

b) Vai šim nolūkam ikreiz ir visaptveroši jāpārbauda konkrētie apcietinājuma apstākļi, noskaidrojot gan personiskās telpas platību uz vienu apcietināto, gan pārējos apcietinājuma apstākļus? Vai, vērtējot šādi noskaidrotos apcietinājuma apstākļus, ir jābalstās uz ECT judikatūru, kas izriet no 2016. gada 20. oktobra sprieduma *Muršić* pret Horvātiju [(CE:ECHR:2016:1020)JUD000733413)]?

3) Ja arī saskaņā ar atbildi uz otro prejudiciālo jautājumu par to, vai izpildes tiesu iestāžu pārbaudes pienākums ir jāattiecinā uz visām iespējamajām apcietinājuma vietām, ir jāatbild apstiprinoši:

a) Vai izpildes tiesu iestādes var nolemt neveikt katras atsevišķās iespējamās apcietinājuma vietas apcietinājuma apstākļu pārbaudi tāpēc, ka izsniegšanas dalībvalsts ir sniegusi vispārīgu garantiju, ka persona, pret kuru tiek veikta kriminālvajāšana, nebūs pakļauta necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās riskam?

- b) Vai arī tā vietā, lai pārbaudītu katras atsevišķās iespējamās apcietinājuma vietas apcietinājuma apstākļus, izpildes tiesu iestādes lēmumā par izdošanas pieļaujamību var tikt iekļauts nosacījums, ka attiecībā uz personu, pret kuru tiek veikta kriminālvajāšana, netiks īstenota šāda izturēšanās?
- 4) Ja saskaņā ar atbildi uz trešo prejudiciālo jautājumu garantiju sniegšana un nosacījumu izvirzīšana vien nevar novērst nepieciešamību izpildes tiesu iestādēm veikt katras atsevišķās iespējamās apcietinājuma vietas apcietinājuma apstākļu izsniegšanas dalībvalstī pārbaudi:
- a) Vai izpildes tiesu iestāžu pārbaudes pienākums ir attiecināms uz apcietinājuma apstākļiem visās iespējamajās apcietinājuma vietās arī tad, ja izsniegšanas dalībvalsts tiesu iestādes norāda, ka personas, pret kuru tiek veikta kriminālvajāšana, apcietinājuma laiks nepārsniegs trīs nedēļas, ja vien netiks konstatēti to nepieļaujoši apstākļi?
- b) Vai minētais ir spēkā arī tad, ja izpildes tiesu iestādes nevar noteikt, vai šo informāciju ir sniegusi izsniegšanas tiesu iestāde vai izsniegšanas dalībvalsts centrālā iestāde, kas ir rīkojusies, pamatojoties uz izsniegšanas tiesu iestādes palīdzības lūgumu?"

Par steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedību

- 41 Iesniedzējtiesa ir lūgusi šim lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu piemērot Tiesas Reglamenta 107. panta 1. punktā paredzēto steidzamības tiesvedību.
- 42 Šī pieteikuma pamatošanai iesniedzējtiesa ir norādījusi, ka attiecīgajai personai kopš 2017. gada 23. novembra ir atņemta brīvība saistībā ar Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, kuru izsniegušas Ungārijas iestādes. Turklāt šī tiesa uzskata, ka, ja tai būtu jāizvērtē apcietinājuma apstākļi tranzīta ieslodzījuma vietās vai citās vietās, uz kurām persona varētu vēlāk tikt pārvesta, tai, lai vismaz izslēgtu jebkādu necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās risku, no tā būtu jāsecina, ka lūgtā nodošana ir tiesiska. Līdz ar to tai arī būtu jāatceļ izdošanas apcietinājums.
- 43 Šajā sakarā ir jānorāda, pirmkārt, ka šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Pamatlēmuma, uz ko attiecas LESD trešās daļas V sadaļa par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, interpretāciju. Tādējādi attiecībā uz šo lūgumu var tikt piemērota steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība.
- 44 Otrkārt, attiecībā uz steidzamības kritēriju atbilstoši Tiesas judikatūrai ir jāņem vērā, ka attiecīgajai personai šobrīd ir atņemta brīvība un ka tās turpmāka atrašanās apcietinājumā ir atkarīga no strīda atrisinājuma pamatlietā. Turklāt ieinteresētās personas situācija ir vērtējama tāda, kāda tā ir datumā, kad tiek izskatīts pieteikums par steidzamības tiesvedības piemērošanu lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu (spriedums, 2017. gada 22. decembris, *Ardic*, C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026, 58. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 45 Taču šajā gadījumā, pirmkārt, nav strīda par to, ka minētajā datumā attiecīgajai personai, esot apcietinājumā, tādējādi bija atņemta brīvība. Otrkārt, no iesniedzējtiesas sniegtajiem skaidrojumiem izriet, ka šīs personas paturēšana apcietinājumā ir atkarīga no pamatlietas atrisinājuma. Apcietinājums, kas ir piemērots šai personai, tika noteikts saistībā ar attiecībā uz to izdotā Eiropas apcietināšanas ordera izpildi. Līdz ar to iesniedzējtiesas nolēmums par tās eventuālo nodošanu Ungārijas iestādēm ir atkarīgs no atbildēm, kuras Tiesa sniegs uz šiem prejudiciālajiem jautājumiem.
- 46 Šādos apstākļos Tiesas pirmā palāta pēc tiesneša referenta priekšlikuma, uzklusējusi tiesnesi referentu, 2018. gada 17. aprīlī nolēma apmierināt iesniedzējtiesas pieteikumu par steidzamības tiesvedības piemērošanu šim lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

47 Ar saviem jautājumiem, kuri ir jāapskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Pamatlēmuma 1. panta 3. punkts, 5. pants un 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja izpildes tiesu iestādes rīcībā ir elementi, kas liecina, ka izsniegšanas dalībvalsts ieslodzījuma iestādēs ir sistēmiskas un vispārējas apcietinājuma apstākļu nepilnības, šī iestāde var izslēgt tāda faktiska riska pastāvēšanu, ka pret personu, uz kuru attiecas Eiropas apcietināšanas orderis, kas izsniegts, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, tiks īstenota necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās Hartas 4. panta nozīmē, vienīgi tādēļ, ka šai personai izsniegšanas dalībvalstī ir tiesību aizsardzības līdzeklis, kas tai ļauj apstrīdēt apcietinājuma apstākļus, un noliedzošas atbildes gadījumā – vai šai iestādei tad ir jāizvērtē apcietinājuma apstākļi visās ieslodzījuma iestādēs, kurās šī persona varētu tikt eventuāli turēta apcietinājumā, tostarp uz laiku vai pagaidu kārtā, vai apcietinājuma apstākļi vienīgi tajās vietās, kurās saskaņā ar tās rīcībā esošo informāciju ir ticams, ka šī persona tiks galvenokārt turēta apcietinājumā. Šī tiesa turklāt jautā, vai šīs pašas tiesību normas ir jāinterpretē tādējādi, ka izpildes tiesu iestādei ir jāizvērtē visi apcietinājuma apstākļi un vai šī izvērtējuma ietvaros šī iestāde var ņemt vērā informāciju, kuru sniegušas izsniegšanas dalībvalsts iestādes, kuras nav izsniegšanas tiesu iestāde, tādu kā, konkrēti, garantiju, ka pret attiecīgo personu netiks īstenota necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās Hartas 4. panta nozīmē.

Ievada apsvērumi

- 48 Lai atbildētu uz uzdotajiem jautājumiem, ir jāatgādina, ka Savienības tiesības ir balstītas uz pamatpremisu, saskaņā ar kuru katrai dalībvalstij ar visām pārējām dalībvalstīm – un tās to savstarpēji atzīst –, kā tas ir precizēts LES 2. pantā, ir kopīgas daudzas Savienības pamatvērtības. Šī premisa nozīmē un pamato dalībvalstu savstarpējo uzticēšanos šo vērtību atzišanā un tādējādi Savienības tiesību, ar kurām tās tiek īstenotas, ieviešanā (šodien pasludinātais spriedums *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) C-216/18 PPU, 35. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 49 Gan savstarpējas uzticēšanās starp dalībvalstīm principam, gan arī savstarpējās atzišanas principam, kas pats ir balstīts uz savstarpējo uzticēšanos starp šīm dalībvalstīm, Savienības tiesībās ir fundamentāla nozīme, jo tie ļauj izveidot un uzturēt telpu bez iekšējām robežām. Konkrētāk, it īpaši attiecībā uz brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, ar savstarpējas uzticēšanās principu katrai no šīm valstīm ir noteikts pienākums uzskatīt, izņemot ārkārtas apstākļus, ka visas pārējās dalībvalstis ievēro Savienības tiesības, it īpaši šajās tiesībās atzītās pamattiesības (šodien pasludinātais spriedums *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) C-216/18 PPU, 36. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 50 Tādējādi dalībvalstīm, tām īstenojot Savienības tiesības, saskaņā ar šīm pašām tiesībām var tikt prasīts prezumēt, ka pārējās dalībvalstis ievēro pamattiesības, un tas nozīmē, ka tās nevar ne vien kādai citai dalībvalstij pieprasīt ievērot valstī noteikto pamattiesību aizsardzības līmeni, kas ir augstāks par Savienības tiesībās nodrošināto līmeni, bet arī, izņemot ārkārtas gadījumus, pārbaudīt, vai šī cita dalībvalsts konkrētā gadījumā patiešām ir ievērojusi Savienībā garantētās pamattiesības (šodien pasludinātais spriedums *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) C-216/18 PPU, 37. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 51 No Pamatlēmuma 6. apsvēruma izriet, ka šajā pamatlēmumā paredzētais Eiropas apcietināšanas orderis ir pirmā savstarpējas atzišanas principa konkretizācija krimināltiesību jomā (šodien pasludinātais spriedums *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) C-216/18 PPU, 38. punkts).
- 52 Kā izriet, konkrēti, no Pamatlēmuma 1. panta 1. un 2. punkta, lasot tos kopsakarā ar tā 5. un 7. apsvērumu, tā mērķis ir aizvietot notiesāto vai aizdomās turamo personu daudzpusējo izdošanas sistēmu, kuras pamatā ir 1957. gada 13. decembra Eiropas Konvencija par izdošanu, ar nodošanas sistēmu starp tiesu iestādēm, lai pildītu spriedumus vai veiktu kriminālvajāšanu, šai pēdējai sistēmai tiekot balstītai uz savstarpējās atzišanas principa (šodien pasludinātais spriedums *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) C-216/18 PPU, 39. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 53 Tādējādi, ar Pamatlēmumu ieviešot jaunu, vienkāršotu un iedarbīgāku personu, kuras ir notiesātas vai tiek turētas aizdomās par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, nodošanas sistēmu, ir mēģināts atvieglot un paātrināt tiesu sadarbību, lai veicinātu Savienībai noteiktā mērķa – kļūt par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, pamatojoties uz augstu savstarpējo uzticēšanos, kurai jābūt starp dalībvalstīm, – sasniegšanu (šodien pasludinātais spriedums *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) C-216/18 PPU, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 54 Jomā, kas tiek regulēta ar Pamatlēmumu, savstarpējas atzišanas princips, kā tas tostarp izriet no šī pamatlēmuma 6. apsvēruma, kas ir tiesu iestāžu sadarbības krimināllietās “stūrakmens”, ir piemērots šī pamatlēmuma 1. panta 2. punktā, kurā ir paredzēts noteikums, saskaņā ar kuru dalībvalstīm ir jāizpilda ikviens Eiropas apcietināšanas orderis, pamatojoties uz savstarpējas atzišanas principu un saskaņā ar šī paša pamatlēmuma tiesību normām. Tādēļ izpildes tiesu iestādes šādu orderi principā var atteikties izpildīt tikai atbilstošo izsmeltošiem uzskaitījumiem, Pamatlēmumā paredzētajiem neizpildes pamatiem, un Eiropas apcietināšanas ordera izpilde var tikt pakārtota tikai vienam no minētajā pamatlēmuma 5. pantā paredzētajiem ierobežojošiem paredzētajiem nosacījumiem. Tādējādi, lai arī Eiropas apcietināšanas ordera izpilde ir princips, izpildes atteikums tiek saprasts kā izņēmums, kas ir jāinterpretē šauri (šodien pasludinātais spriedums *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) C-216/18 PPU, 41. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 55 Tādējādi Pamatlēmumā tieši ir norādīti Eiropas apcietināšanas ordera obligātās neizpildes pamati (3. pants) un fakultatīvās neizpildes pamati (4. un 4.a pants), kā arī garantijas, kas īpašos gadījumos jāsniedz izsniegšanas dalībvalstij (5. pants) (šodien pasludinātais spriedums, *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības), C-216/18 PPU, 42. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 56 Tomēr Tiesa ir atzinusi, ka “ārkārtas apstākļos” savstarpējas atzišanas un uzticēšanās starp dalībvalstīm principi var tikt ierobežoti (šodien pasludinātais spriedums *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) C-216/18 PPU, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 57 Šajā kontekstā Tiesa ar noteiktiem nosacījumiem ir atzinusi izpildes tiesu iestādes iespēju izbeigt nodošanas procedūru, kura noteikta Pamatlēmumā, ja ar šādu nodošanu tiktu radīts necilvēcīga vai pazemojošas attieksmes risks pieprasītajai personai Hartas 4. panta nozīmē (šodien pasludinātais spriedums *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) C-216/18 PPU, 44. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 58 Šajā ziņā Tiesa, pirmkārt, ir pamatojusies uz šī pamatlēmuma 1. panta 3. punktu, kurā ir paredzēts, ka ar šo pamatlēmumu nebūtu grozāms pienākums ievērot pamattiesības un tiesību pamatprincipus, kā tie noteikti LES 2. un 6. pantā, un, otrkārt, uz Hartas 4. pantā garantēto pamattiesību absolūto raksturu (šodien pasludinātais spriedums *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) C-216/18 PPU, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 59 Tādējādi, ja izpildes dalībvalsts tiesu iestādes rīcībā ir ziņas, kas apliecina, ka pastāv faktiskais risks, ka attiecībā pret apcietinājumā esošām personām tiks izrādīta necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās, aplūkojot to ar Savienības tiesībām garantēto pamattiesību aizsardzības standartu un, it īpaši, Hartas 4. panta gaismā, tai, lemjot par personas, uz kuru attiecas Eiropas apcietināšanas orderis, nodošanu izsniegšanas dalībvalsts tiesu iestādēm, ir jānovērtē šāda riska esamība. Šāda apcietināšanas ordera izpilde nedrīkst radīt necilvēcīgu vai pazemojošu izturēšanos attiecībā pret šo personu (spriedums, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi un Căldăraru*, C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 88. punkts).
- 60 Šim nolūkam izpildes tiesu iestādei vispirms ir jāpamatojas uz objektīvu, ticamu, precīzu un pienācīgi aktualizētu informāciju par izsniegšanas dalībvalsts ieslodzījuma vietās pastāvošajiem apcietinājuma nosacījumiem, kas atspoguļo faktiskas nepilnības, kuras ir vai nu sistēmiskas un vispārīgas, vai skar noteiktas personu grupas vai arī atsevišķas brīvības atņemšanas iestādes. Šī informācija var izrietēt tostarp no starptautisko tiesu nolēmumiem, tādiem kā Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumi,

izsniegšanas dalībvalsts tiesu spriedumiem, kā arī no lēmumiem, ziņojumiem un citiem dokumentiem, kurus ir izstrādājušas Eiropas Padomes iestādes vai kas izriet no Apvienoto Nāciju sistēmas (spriedums, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi un Căldăraru*, C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 89. punkts).

- 61 Tomēr necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās faktiskā riska konstatējums vispārējo apcietinājuma apstākļu izsniegšanas dalībvalstī dēļ pats par sevi nevar būt Eiropas apcietināšanas ordera izpildes atteikuma pamats. Vienīgi informācija, kas liecina par tādu nepilnību esamību, kuras ir vai nu sistēmiskas un vispārīgas, vai skar noteiktas personu grupas vai arī atsevišķas brīvības atņemšanas iestādes un kuras ir saistītas ar apcietinājuma apstākļiem izsniegšanas dalībvalstī, nebūt obligāti nenozīmē, ka konkrētajā gadījumā pret attiecīgo personu tās nodošanas šīs dalībvalsts iestādēm gadījumā tiks izrādīta necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās (spriedums, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi un Căldăraru*, C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 91. un 93. punkts).
- 62 Tādējādi, lai nodrošinātu Hartas 4. panta ievērošanu tādas personas konkrētajā gadījumā, attiecībā uz kuru ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, izpildes tiesu iestādei, kuras rīcībā ir objektīva, ticama, precīza un pienācīgi aktualizēta informācija par šādu nepilnību esamību, ir konkrēti un precīzi jāpārbauda, vai lietas apstākļos pastāv nopietns un pārbaudīts pamats uzskatīt, ka attiecīgā persona pēc tās nodošanas izsniegšanas dalībvalstij tiks pakļauta necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās faktiskajam riskam šī panta nozīmē apstākļu, kuros tā tiks turēta apcietinājumā izsniegšanas dalībvalstī, dēļ (spriedums, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi un Căldăraru*, C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 92. un 94. punkts).
- 63 Šim nolūkam minētajai iestādei, piemērojot Pamatlēmuma 15. panta 2. punktu, izsniegšanas dalībvalsts tiesu iestādei ir jālūdz steidzami sniegt visu vajadzīgo papildu informāciju attiecībā uz apstākļiem, kādos šajā dalībvalstī ir paredzēts turēt apcietinājumā attiecīgo personu. Šis lūgums var attiekties arī uz to, vai izsniegšanas dalībvalstī pastāv eventuālas valsts vai starptautiskas procedūras un mehānismi attiecībā uz to apcietinājuma apstākļu pārbaudi, kuri ir saistīti, piemēram, ar brīvības atņemšanas iestāžu apmeklējumiem, kas ļauj novērtēt šajās iestādēs pastāvošo apcietinājuma apstākļu aktuālo stāvokli (spriedums, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi un Căldăraru*, C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 95. un 96. punkts).
- 64 Izsniegšanas tiesu iestādei ir jāsniedz šī informācija izpildes tiesu iestādei (spriedums, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi un Căldăraru*, C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 97. punkts).
- 65 Ja, ņemot vērā informāciju, kas ir sniegta, piemērojot Pamatlēmuma 15. panta 2. punktu, kā arī jebkuru citu izpildes tiesu iestādes rīcībā esošu informāciju, šī iestāde konstatē, ka attiecībā uz personu, pret kuru ir izdots Eiropas apcietināšanas orderis, pastāv faktiskais necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās risks Hartas 4. panta nozīmē, šī ordera izpilde ir jāatliek, bet tā nav jāizbeidz (spriedums, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi un Căldăraru*, C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 98. punkts).
- 66 Taču gadījumā, ja informācija, ko izpildes tiesu iestāde ir saņēmusi no izsniegšanas tiesu iestādes, ir pamats noraidīt faktiskā riska, ka pret attiecīgo personu izsniegšanas dalībvalstī tiks izrādīta necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās, esamību, izpildes tiesu iestādei Pamatlēmumā paredzētajos termiņos ir jāpieņem savs lēmums par Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, un tas neskar attiecīgās personas iespēju pēc tās nodošanas izmantot izsniegšanas dalībvalsts tiesību sistēmā pieejamos tiesību aizsardzības līdzekļus, kas tai attiecīgajā gadījumā ļauj apstrīdēt tās apcietinājuma apstākļu šīs dalībvalsts brīvības atņemšanas iestādēs tiesiskumu (spriedums, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi un Căldăraru*, C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 103. punkts).
- 67 Šajā gadījumā iesniedzējtiesa uzskata, ka tās rīcībā ir elementi, kas liecina par apcietinājuma apstākļu Ungārijā sistēmiskām un vispārējām nepilnībām. Šī tiesa uzskata, ka no ECT 2015. gada 10. marta sprieduma *Varga u.c. pret Ungāriju* (CE:ECHR:2015:0310JUD001409712, 79.–92. punkts) izriet, ka tā kā šajā dalībvalstī ir cietumu pārpildītība, pastāv risks, ka tajos apcietinātās personas piedzīvo necilvēcīgu vai pazemojošu izturēšanos. Šī tiesa uzskata, ka lēmuma lūgt prejudiciālu nolēmumu

pieņemšanas datumā šī situācija turpinājās, jo atbilstoši Ungārijas iestāžu norādītajam esot izveidotas 1000 ieslodzījuma vietas cietumos, lai gan trūkst 5500 vietu. Turklāt šī tiesa uzskata, ka ir grūti izvērtēt iespējas, kas paredzēta ar 2016. gada likumu, apcietinājumu aizvietot ar mājas arestu faktisko ietekmi uz cietumu pārpildītību Ungārijā.

- 68 Savos rakstveida apsvērumos un tiesas sēdē Ungārija ir apstrīdējusi šādu nepilnību, kuras ietekmē apcietinājuma apstākļus tās teritorijā, esamību. Šī dalībvalsts uzskata, ka iesniedzējtiesa nepamatoti piedēvē pārmērīgu nozīmīgumu ECT 2015. gada 10. marta spriedumam *Varga* u.c. pret Ungāriju (CE:ECHR:2015:0310JUD001409712), neņemot vērā faktus, kas notikuši pēc minētā sprieduma pasludināšanas. Konkrēti, šī tiesa neesot ņēmusi vērā ne dzīves apstākļu cietumā uzlabojumus, ne likumdošanas grozījumus, kas veikti, lai īstenotu minēto spriedumu un nesenākus Eiropas Cilvēktiesību tiesas nolēmumus.
- 69 Šajā sakarā tomēr ir jāuzsver, ka šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu ietvaros Tiesai netiek jautāts par apcietinājuma apstākļu Ungārijā sistēmisko vai vispārējo nepilnību esamību.
- 70 Ar saviem jautājumiem iesniedzējtiesa, pamatojoties uz pieņēmumu, ka šādas nepilnības pastāv, būtībā vēlas noskaidrot, vai, ņemot vērā šī sprieduma 61.–66. punktā atgādināto judikatūru, dažādie informācijas elementi, kurus tai ir nosūtījušas izsniegšanas dalībvalsts iestādes, var ļaut tai izslēgt, ka pret attiecīgo personu šajā dalībvalstī nenotiks necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās Hartas 4. panta nozīmē.
- 71 Tādēļ uz šiem jautājumiem ir jāatbild, pamatojoties uz pieņēmumu, kuru norādījusi iesniedzējtiesa uz savu atbildību, un tādēļ tai, ņemot vērā pienācīgi aktualizētus datus, ir jāpārbauda tā precizitāte, kā tas ir norādīts šī sprieduma 60. punktā, ņemot vērā, konkrēti, 2016. gada likuma tiesību normu piemērošanu no 2017. gada 1. janvāra; ar šīm tiesību normām attiecīgā gadījumā var tikt atspēkots šis pieņēmums.

Par tiesiskās aizsardzības līdzekļa esamību izsniegšanas dalībvalstī saistībā ar apcietinājuma apstākļu tiesiskumu atbilstoši pamattiesībām

- 72 Nav strīda, ka ar 2016. gada likumu Ungārija no 2017. gada 1. janvāra ir paredzējusi tiesību aizsardzības līdzekli, ar kuru ieslodzītajiem ir ļauts prasības tiesā ietvaros apstrīdēt savu apcietinājuma apstākļu tiesiskumu atbilstoši pamattiesībām.
- 73 Kā norāda visas ieinteresētās personas, kas piedalās šajā tiesvedībā, šāds tiesību aizsardzības līdzeklis, lai gan tas var būt efektīvu tiesību aizsardzības tiesā Hartas 47. panta nozīmē, pats par sevi nevar būt pietiekams, lai izslēgtu faktisku risku, ka attiecīgā persona izsniegšanas dalībvalstī piedzīvos necilvēcīgu vai pazemojošu izturēšanos Hartas 4. panta nozīmē.
- 74 Lai gan šāda apcietinājuma apstākļu izsniegšanas dalībvalstī *a posteriori* pārbaude tiesā ir būtiska attīstība, kas var motivēt šīs dalībvalsts iestādes uzlabot šos apstākļus, un tādējādi to var ņemt vērā izpildes tiesu iestādes, visaptveroši izvērtējot apstākļus, kuros ir paredzēts turēt apcietinājumā personu, saistībā ar kuru ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, lai lemtu par šīs personas nodošanu, tomēr tā pati par sevi nevar izslēgt risku, ka šī persona pēc tās nodošanas piedzīvos izturēšanos, kas nav saderīga ar Hartas 4. pantu, apcietinājuma apstākļu dēļ.
- 75 Tādēļ, pat ja izsniegšanas dalībvalsts paredz tiesību aizsardzības līdzekļus, kas ļauj pārbaudīt apcietinājuma apstākļu tiesiskumu atbilstoši pamattiesībām, izpildes tiesu iestādēm ir individuāli jāpārbauda katras attiecīgās personas situācija, lai nodrošinātu, ka to lēmums par šīs personas nodošanu tai neradīs faktisku risku piedzīvot necilvēcīgu vai pazemojošu izturēšanos šīs tiesību normas nozīmē šo apstākļu dēļ.

76 Šī interpretācija nekādā ziņā nav pretrunā tam, kas nospriests Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2017. gada 14. novembra spriedumā *Domján* pret Ungāriju (CE:ECHR:2017:1114DEC000543317). Šajā spriedumā Eiropas Cilvēktiesību tiesa, pirmkārt, ir vienīgi konstatējusi, ka 2016. gada likumā paredzētie tiesību aizsardzības līdzekļi principā garantē to ECPAK pārkāpumu efektīvu kompensēšanu, kuri izriet no cietumu pārpildītības un citiem neatbilstošiem apcietinājuma apstākļiem Ungārijā, un prasība, kas tai iesniegtai šajā lietā, ir jānoraida kā nepieņemama, jo iekšējie tiesību aizsardzības līdzekļi nav izsmelti. Otrkārt, tā ir precizējusi, ka tā patur tiesības atkārtoti pārbaudīt šo tiesību aizsardzības līdzekļu efektivitāti no to piemērošanas praksē skatpunkta.

Par apcietinājuma apstākļu izsniegšanas dalībvalstī izvērtēšanas apjomu

Par izvērtējamajām ieslodzījuma vietām

- 77 Saskaņā ar šī sprieduma 61.–66. punktā atgādināto judikatūru izpildes tiesu iestādēm, kurām ir jālemj par personas, saistībā ar kuru ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, izdošanu, ir konkrēti un precīzi jāizvērtē, vai lietas apstākļos pastāv faktiskais risks, ka šī persona izsniegšanas dalībvalstī piedzīvos necilvēcīgu vai pazemojošu izturēšanos.
- 78 No tā izriet, ka vērtējums, kurš šīm iestādēm ir jāveic, tā konkrētā un precīzā rakstura dēļ nevar attiekties uz vispārējiem apcietinājuma apstākļiem visās šīs dalībvalsts ieslodzījuma vietās, kurās attiecīgā persona varētu tikt turēta apcietinājumā.
- 79 Šajā sakarā ir jāuzsver, ka izpildes tiesu iestāžu iespēja saskaņā ar Pamatlēmuma 15. panta 2. punktu lūgt steidzami sniegt nepieciešamo papildu informāciju, ja tās uzskata, ka izsniegšanas dalībvalsts iesniegtā informācija nav pietiekama, lai ļautu tām pieņemt lēmumu par nodošanu, ir galējs risinājums, kas ir piemērojams vienīgi ārkārtējos gadījumos, kad izpildes tiesu iestāde uzskata, ka tās rīcībā nav visu formālo elementu, kas nepieciešami, lai steidzami pieņemtu lēmumu par nodošanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 23. janvāris, *Piotrowski*, C-367/16, EU:C:2018:27, 60. un 61. punkts).
- 80 Tādēļ šo tiesību normu izpildes tiesu iestādes nevar izmantot sistemātiski, lai no izsniegšanas dalībvalsts iestādēm pieprasītu vispārīgu informāciju saistībā ar apcietinājuma apstākļiem ieslodzījuma vietās, kurās persona, saistībā ar kuru ir iesniegts Eiropas apcietināšanas orderis, varētu tikt turēta apcietinājumā.
- 81 Turklāt ar šādu lūgumu visbiežāk tiktu lūgta informācija par visām ieslodzījuma vietām, kas atrodas izsniegšanas dalībvalsts teritorijā, jo persona, saistībā ar kuru ir izdots Eiropas apcietināšanas orderis, parasti var tikt turēta apcietinājumā jebkurā ieslodzījuma vietā, kas atrodas tās teritorijā. Taču Eiropas apcietināšanas ordera izpildes stadijā parasti nav iespējams identificēt visas ieslodzījuma vietas, kurās šāda persona varētu faktiski tikt turēta apcietinājumā, jo pārvešana no vienas vietas uz citu var būt pamatota ar tādu neparedzētu apstākļu rašanos, kas pat nav atkarīgi no attiecīgās personas.
- 82 Šos apsvērumus apstiprina Pamatlēmumā ietvertais mērķis, kā tas jau izriet no šī sprieduma 53. punkta, izveidot vienkāršotu un iedarbīgāku par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu notiesāto vai aizdomās turēto personu nodošanas sistēmu starp tiesu iestādēm, lai paātrinātu vai atvieglotu nodošanu.
- 83 Ar šo mērķi tostarp ir paredzēta termiņu, kuros ir jāpieņem lēmumi par Eiropas apcietināšanas orderiem, kuri dalībvalstīm ir jāievēro, ievērošana, un tās nozīmīgums ir izklāstīts vairākās Pamatlēmuma tiesību normās, tostarp tā 17. pantā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 23. janvāris, *Piotrowski*, C-367/16, EU:C:2018:27, 55. un 56. punkts).

- 84 Taču izpildes tiesu iestāžu pienākums izvērtēt apcietinājuma apstākļus, kādi ir visās ieslodzījuma vietās, kurās attiecīgā persona varētu tikt turēta apcietinājumā izsniegšanas dalībvalstī, ir acīmredzami pārmērīgs. To turklāt nav iespējams izpildīt Pamatlēmuma 17. pantā paredzētajos termiņos. Šāds vērtējums būtiski kavētu šīs personas nodošanu un līdz ar to Eiropas apcietināšanas ordera sistēmas funkcionēšanai atņemtu jebkādu lietderīgo iedarbību.
- 85 No tā izrietētu pieprasītās personas nesodāmība, vēl jo vairāk, ja, kā tas ir pamatlietā, kas attiecas uz tāda Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, kurš izsniegts saistībā ar brīvības atņemšanas soda izpildi, izpildes tiesu iestāde konstatē Pamatlēmuma 4. panta 6. punktā izklāstītā fakultatīvā neizpildes pamata, kurš ļauj izpildes dalībvalstij uzņemties izpildīt šo sodu saskaņā ar savām iekšējām tiesībām, tostarp lai palielinātu attiecīgās personas sociālās reintegrācijas iespējas (it īpaši skat. spriedumu, 2012. gada 5. septembris, *Lopes Da Silva Jorge*, C-42/11, EU:C:2012:517, 32. punkts), piemērošanas nosacījumi nav izpildīti.
- 86 Taču šāda nesodāmība nebūtu saderīga ne ar Pamatlēmuma mērķi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 29. jūnijs, *Poptawski*, C-579/15, EU:C:2017:503, 23. punkts), ne ar LES 3. panta 2. punkta mērķi, kura kontekstā ietilpst šis pamatlēmums un saskaņā ar kuru Savienība piedāvā saviem pilsoņiem brīvības, drošības un tiesiskuma telpu bez iekšējām robežām, kur personu brīva pārvietošanās ir nodrošināta kā saistībā ar piemērotiem pasākumiem, kas attiecas uz ārējo robežu kontroli, tā arī ar noziedzības novēršanu un apkarošanu (spriedums, 2016. gada 6. septembris, *Petruhhin*, C-182/15, EU:C:2016:630, 36. un 37. punkts).
- 87 Līdz ar to, ņemot vērā savstarpējo uzticēšanos, kurai ir jāpastāv starp dalībvalstīm un uz kuru balstās Eiropas apcietināšanas ordera sistēma, un, konkrēti, ņemot vērā termiņus, kas izpildes tiesu iestādēm ir paredzēti Pamatlēmuma 17. pantā galīgā šāda ordera izpildes lēmuma pieņemšanai, šīm iestādēm ir jāizvērtē apcietinājuma apstākļi vienīgi ieslodzījuma vietās, kurās saskaņā ar viņu rīcībā esošo informāciju ir konkrēti paredzēti šo personu turēt apcietinājumā, tostarp uz laiku vai pagaidu kārtā. Apcietinājuma apstākļu citās ieslodzījuma vietās, kurās šī persona attiecīgajā gadījumā varētu tikt vēlāk turēta apcietinājumā, atbilstība pamattiesībām saskaņā ar iepriekš 66. punktā atgādināto judikatūru ietilpst vienīgi izsniegšanas dalībvalsts tiesu kompetencē.
- 88 Šajā lietā, lai arī izsniegšanas tiesu iestāde šo informāciju nav sniegusi, starp ieinteresētajām personām, kas piedalās šajā tiesvedībā, nav strīda par to, attiecīgā persona nodošanas Ungārijas iestādēm gadījumā vispirms tiks turēta apcietinājumā Budapeštas ieslodzījuma vietā trīs nedēļas, pēc tam tiks pārvesta uz *Szombathely* ieslodzījuma vietu, bet nav izslēgts, ka tā pēc tam varētu tikt pārvesta uz citu ieslodzījuma vietu.
- 89 Šajos apstākļos izpildes tiesu iestādei ir jāpārbauda attiecīgās personas apcietinājuma apstākļi vienīgi šajās abās vietās.

Par apcietinājuma apstākļu izvērtēšanu

- 90 Tā kā Savienības tiesībās nav paredzēti minimālie noteikumi saistībā ar apcietinājuma apstākļiem, ir jāatgādina, kā tas jau ir konstatēts 2016. gada 5. aprīļa spriedumā *Aranyosi un Căldăraru* (C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 90. punkts), ka ar ECPAK 3. pantu dalībvalsts, kuras teritorijā tiek piemērots apcietinājums, iestādēm ir noteikts pozitīvs pienākums nodrošināt, lai ikvienai apcietinājumā esošai personai būtu tādi apcietinājuma apstākļi, kas nodrošina cilvēka cieņas ievērošanu, lai ar pasākuma izpildes kārtību attiecīgo personu nepakļautu tādas intensitātes grūtībām vai pārbaudījumiem, kas pārsniedz neizbēgamo ieslodzījumam piemētošo ciešanu līmeni, un lai, ņemot vērā praktiskās ieslodzījuma prasības, tiktu atbilstoši nodrošināta apcietinājumā esošās personas veselība un labklājība (ECT spriedums, 2017. gada 25. aprīlis, *Rezmiveş* u.c. pret Rumāniju, CE:ECHR:2017:0425JUD006146712, 72. punkts).

- 91 Šajā sakarā, lai uz sliktu izturēšanos attiektos ECPAK 3. pants, tai ir jāsniedz minimāla smaguma pakāpe, kas ir atkarīga no attiecīgo datu kopuma, tostarp izturēšanas ilguma un tās fiziskās vai psiholoģiskās ietekmes, kā arī dažreiz no cietušā dzimuma, vecuma un veselības stāvokļa (ECT spriedums, 2016. gada 20. oktobris, *Muršić* pret Horvātiju, CE:ECHR:2016:1020JUD000733413, 97. un 122. punkts).
- 92 Ņemot vērā telpiskā faktora nozīmīgumu, visaptveroši izvērtējot apcietinājuma apstākļus, tas, ka ieslodzītā personīgā telpa ir mazāka par 3 m² kopējā kamerā, rada pamatu stingrai prezumpcijai par ECPAK 3. panta pārkāpumu (ECT spriedums, 2016. gada 20. oktobris, *Muršić* pret Horvātiju, CE:ECHR:2016:1020JUD000733413, 124. punkts).
- 93 Šī stingrā prezumpcija par ECPAK 3. panta pārkāpumu parasti var tikt atspēkota vienīgi tad, ja, pirmkārt, personīgās telpas samazinājums salīdzinājumā ar pieprasītajiem minimālajiem 3 m² ir īslaicīgs, neregulārs vai nebūtisks, otrkārt, tas ir saistīts ar pietiekamu pārvietošanās brīvību ārpus kameras un pietiekamām aktivitātēm ārpus kameras, treškārt, iestāde kopumā piedāvā pienācīgus apcietinājuma apstākļus un konkrētā persona nav pakļauta citiem elementiem, kas uzskatāmi par sliktos apcietinājuma apstākļus pasliktinošiem apstākļiem (ECT spriedums, 2016. gada 20. oktobris, *Muršić* pret Horvātiju, CE:ECHR:2016:1020JUD000733413, 138. punkts).
- 94 Šajā gadījumā atbilstoši iesniedzējtiesas uzskatam tās rīcībā esošā informācija saistībā ar apcietinājuma apstākļiem *Szombathely* ieslodzījuma vietā, par kuru nav strīda, ka attiecīgajai personai galvenokārt tur būs jāizcieš brīvības atņemšanas sods, kas tai ir piespriests Ungārijā, ļauj izslēgt, ka pastāv faktiskais risks, ka šī persona piedzīvos necilvēcīgu vai pazemojošu attieksmi Hartas 4. panta nozīmē; to neviena no ieinteresētajām personām, kas piedalījušas šajā tiesvedībā, turklāt nav apstrīdējusi.
- 95 Šajos apstākļos izpildes tiesu iestādei ir jāpārbauda, vai attiecīgā persona savukārt netiks pakļauta šādam riskam Budapeštas ieslodzījuma vietā.
- 96 Šajā sakarā nav noteicoši, ka apcietinājums šajā vietā ir paredzēts vienīgi uz nodošanas procedūras laiku un tādēļ saskaņā ar izsniegšanas dalībvalsts iestāžu sniegto informāciju principā nevar pārsniegt trīs nedēļas.
- 97 Protams, no Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras izriet, ka apcietinājuma periods, kā tas jau izriet no šī sprieduma 91. un 93. punkta, var būt atbilstošs faktors, lai izvērtētu ciešanu vai pazemojuma smagumu, kuru piedzīvojis apcietinātais sliktos apcietinājuma apstākļu dēļ (ECT spriedums, 2016. gada 20. oktobris, *Muršić* pret Horvātiju, CE:ECHR:2016:1020JUD000733413, 131. punkts).
- 98 Tomēr apcietinājuma perioda īslaicīgums pats par sevi automātiski neizslēdz apstrīdēto izturēšanos no ECPAK 3. panta piemērošanas jomas, ja citi elementi ir pietiekami, lai uz to attiektos šī tiesību norma.
- 99 Turklāt, tā kā Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir nospriedusi, ka, ja apcietinātajam ir telpa, kas ir mazāka par 3 m², pāris dienu apcietinājuma periods var tikt uzskatīts par īsu periodu, periods, kas ir aptuveni 20 dienas, kā to pamatlietā ir paredzējušas izsniegšanas tiesu iestādes, saistībā ar kuru turklāt nav pilnībā izslēgts, ka tas varētu tikt pagarināts, "ja vien nemainīsies apstākļi", to nekonkretizējot, nevar tikt uzskatīts par īsu periodu (šajā nozīmē skat. ECT spriedumu, 2016. gada 20. oktobris, *Muršić* pret Horvātiju, CE:ECHR:2016:1020JUD000733413, 146., 152. un 154. punkts).
- 100 No tā izriet, ka šādu apstākļu uz laiku vai pagaidu raksturs pats par sevi nav tāds, kas var izslēgt jebkādu necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās risku Hartas 4. panta nozīmē.

- 101 Šajos apstākļos, ja izpildes tiesu iestāde uzskata, ka tās rīcībā esošā informācija nav pietiekama, lai tai ļautu pieņemt lēmumu par nodošanu, tā, kā tas jau ir konstatēts šī sprieduma 63. punktā, var lūgt izsniegšanas tiesu iestādei saskaņā ar Pamatlēmuma 15. panta 2. punktu steidzami iesniegt papildu informāciju, kuru tā uzskata par nepieciešamu, lai saņemtu precizējumus par attiecīgās personas konkrētajiem un precīzajiem apcietinājuma apstākļiem attiecīgajā ieslodzījuma vietā.
- 102 Šajā gadījumā no Tiesai iesniegtajiem elementiem izriet, ka Ungārijas iestādes nav sniegušas atbildes uz 78 jautājumiem, kurus 2018. gada 10. janvārī saskaņā ar iesniedzējtiesas 2018. gada 9. janvāra rīkojumu tai adresējusi Brēmenes ģenerālprokuratūra saistībā ar apcietinājuma apstākļiem Budapeštas ieslodzījuma vietā, kā arī jebkurā citā ieslodzījuma vietā, kurā attiecīgā persona attiecīgā gadījumā varētu tikt turēta apcietinājumā.
- 103 Lai gan daudzi no šiem jautājumiem, apskatīti atsevišķi, ir atbilstoši, lai izvērtētu attiecīgās personas konkrētos un precīzos apcietinājuma apstākļus saistībā ar šī sprieduma 93. punktā izklāstītajiem elementiem, tomēr ir redzams, kā to ģenerālvokāts arī būtībā ir norādījis savu secinājumu 76. punktā, ka šie jautājumi, ņemot vērā to skaitu, to apjomu, kas attiecas uz visām ieslodzījuma vietām, kurās attiecīgā persona varētu tikt turēta apcietinājumā, un to saturu, kas aptver apcietinājuma aspektus, kuriem nav acīmredzamas saiknes ar šo izvērtēšanu, tādiem tostarp kā iespēja praktizēt reliģiju, iespēja smēķēt, drēbju mazgāšanas kārtība, kā arī režģu vai žalūziju uzstādīšana uz kameru logiem, ņemot vērā, konkrēti, īsos termiņus, kas paredzēti Pamatlēmuma 17. pantā Eiropas apcietināšanas ordera izpildei, praksē padara neiespējamu izsniegšanas dalībvalsts iestādēm sniegt noderīgu atbildi.
- 104 Šāda veids lūgums, kurš paralizē Eiropas apcietināšanas ordera funkcionēšanu, nav saderīgs ar lojālas sadarbības pienākumu, kurš paredzēts LES 4. panta 3. punkta pirmajā daļā un kurš ir jāisteno dialogā starp izpildes tiesu iestādēm un izsniegšanas tiesu iestādēm, tostarp paziņojot informāciju saskaņā ar Pamatlēmuma 15. panta 2. un 3. punktu.
- 105 Tiesas sēdē Brēmenes ģenerālprokuratūra tādējādi norādīja, ka tā vispār nav saņēmusi atbildi uz šāda veida informācijas pieprasījumiem, kurus iesniedzējtiesa ir sistemātiski adresējusi trīs iesniegšanas dalībvalstu, tostarp Ungārijas, iestādēm. Tā precizēja, ka šādai praksei ir tādas sekas, ka šīs tiesas lēmumu, ar kuru tiek apstiprināta nodošana, neesamības gadījumā tā nevienu Eiropas apcietināšanas orderi, kuru izsniegusi kāda no šo trīs dalībvalstu tiesām, turpmāk vairs neizpildīšot.
- 106 Tādējādi nav strīda par to, ka, atbildot uz 2018. gada 10. janvāra lūgumu, Ungārijas iestādes ar savām 2017. gada 20. septembra un 2018. gada 27. marta vēstulēm iesniedza Brēmenes ģenerālprokuratūrai garantiju, ka attiecīgā persona, esot apcietinājumā Ungārijā, nepiedzīvos necilvēcīgu vai pazemojošu izturēšanos Hartas 4. panta nozīmē – neatkarīgi no vietas, kurā tā tiks turēta apcietinājumā.
- 107 Tādēļ ir jāizvērtē, vai un kādā mērā šādu garantiju var ņemt vērā izpildes tiesu iestāde, lai pieņemtu lēmumu par attiecīgās personas nodošanu.

Par izsniegšanas dalībvalsts iestāžu sniegto garantiju ņemšana vērā

- 108 Ir jāatgādina, ka Pamatlēmuma 15. panta 2. punktā izpildes tiesu iestādei, ja tā uzskata, ka izsniegšanas dalībvalsts iesniegtā informācija nav pietiekama, lai tai ļautu lemt par nodošanu, ir tieši atļauts lūgt steidzami iesniegt nepieciešamo papildu informāciju. Turklāt saskaņā ar Pamatlēmuma 15. panta 3. punktu izsniegšanas tiesu iestāde ikvienā brīdī var pārsūtīt ikvienu derīgu papildu informāciju izpildes tiesu iestādei.

- 109 Turklāt atbilstoši LES 4. panta 3. punkta pirmajā daļā ietvertajam lojālas sadarbības principam Savienība un dalībvalstis ar patiesu savstarpēju cieņu palīdz cita citai, lai nodrošinātu to pienākumu izpildi, kas izriet no Līgumiem (spriedums, 2016. gada 6. septembris, *Petruhhin*, C-182/15, EU:C:2016:630, 42. punkts).
- 110 Saskaņā ar šīm tiesību normām izpildes tiesu iestāde un izsniegšanas tiesu iestāde attiecīgi var lūgt informāciju vai sniegt garantijas saistībā ar konkrētajiem un precīzajiem apstākļiem, kuros attiecīgā persona tiks turēta apcietinājumā izsniegšanas dalībvalstī.
- 111 Garantija, kuru izsniegšanas dalībvalsts kompetentās iestādes ir sniegušas par to, ka attiecīgā persona nepiedzīvos necilvēcīgu vai pazemojošu izturēšanos sakarā ar konkrētajiem un precīzajiem apcietinājuma apstākļiem neatkarīgi no tā, kurā ieslodzījuma vietā tā tiks turēta apcietinājumā izsniegšanas dalībvalstī, ir elements, kuru izpildes tiesu iestāde nevar ņemt vērā. Kā to ģenerāladvokāts ir norādījis savu secinājumu 64. punktā, šādas garantijas pārkāpšana, jo tā var būt saistoša tās sniedzējam, var tikt izvirzīta pret tās sniedzēju izsniegšanas dalībvalsts tiesās.
- 112 Ja šo garantiju ir sniegusi vai vismaz apstiprinājusi izsniegšanas tiesu iestāde, izpildes tiesu iestāde pēc vajadzības – pēc tam, kad tā ir lūgusi palīdzību izsniegšanas dalībvalsts centrālajai iestādei vai kādai no dalībvalsts centrālajām iestādēm Pamatlēmuma 7. panta nozīmē, – ņemot vērā savstarpējo uzticēšanos, kurai ir jābūt starp dalībvalstu tiesu iestādēm un uz kuru ir balstīta Eiropas apcietināšanas ordera sistēma, ja vien nepastāv kāds precīzs elements, kas ļauj uzskatīt, ka apcietinājuma apstākļi, kuri pastāv konkrētajā ieslodzījuma vietā, ir pretrunā Hartas 4. pantam, ir jāuzticas šai garantijai.
- 113 Šajā gadījumā Ungārijas Tieslietu ministrijas garantiju, kas sniegta 2017. gada 20. septembrī un atgādīnāta 2018. gada 27. martā, par to, ka attiecīgā persona necietīs nekādu necilvēcīgu vai pazemojošu izturēšanos sakarā ar tās apcietinājuma apstākļiem Ungārijā, izsniegšanas tiesu iestāde tomēr nebija ne sniegusi, ne apstiprinājusi; to Ungārijas valdība ir tieši apstiprinājusi tiesas sēdē.
- 114 Tā kā šī garantija nenāk no tiesu iestādes, garantija, kuru ataino šāda garantija, ir jānosaka, visaptveroši izvērtējot visus elementus, kuri ir izpildes tiesu iestādes rīcībā.
- 115 Taču šajā gadījumā ir jānorāda, ka Ungārijas Tieslietu ministrijas sniegtā garantija, šķiet, apstiprina informāciju, kura ir Brēmenes ģenerālprokuratūras rīcībā. Atbildot uz Tiesas jautājumiem, šī ģenerālprokuratūra tiesas sēdē izklāstīja, ka šie elementi, kas konkrēti izriet no pieredzes, kura gūta nodošanas procedūrās, kuras īstenotas pirms 2016. gada 5. aprīļa sprieduma *Aranyosi un Căldăraru* (C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198) pasludināšanas, ļauj tai uzskatīt, ka apcietinājuma apstākļi Budapeštas apcietinājuma vietā, caur kuru tranzītā tiek pārvestas visas personas, uz kurām attiecas Ungārijas iestāžu izsniegtie Eiropas apcietināšanas orderi, nav pretrunā Hartas 4. pantam.
- 116 Šajos apstākļos attiecīgās personas nodošana Ungārijas iestādēm, šķiet, ir pieļaujama saskaņā ar Hartas 4. pantu; tomēr tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.
- 117 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka Pamatlēmuma 1. panta 3. punkts, 5. pants un 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja izpildes tiesu iestādes rīcībā ir elementi, kas apliecina, ka izsniegšanas dalībvalsts ieslodzījuma vietās ir sistēmiskas un vispārējas apcietinājuma apstākļu nepilnības, kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, ņemot vērā visus pieejamos aktualizētos datus:
- izpildes tiesu iestāde nevar izslēgt tāda faktiska riska pastāvēšanu, ka pret personu, uz kuru attiecas Eiropas apcietināšanas orderis, kas izsniegts, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, tiks īstenota necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās Hartas 4. panta nozīmē, vienīgi tādēļ, ka šai personai izsniegšanas dalībvalstī ir tiesību aizsardzības līdzeklis, kas tai ļauj apstrīdēt apcietinājuma apstākļus, lai gan šāda tiesību aizsardzības līdzekļa pastāvēšanu minētā iestāde var ņemt vērā, lai lemtu par attiecīgās personas nodošanu;

- izpildes tiesu iestādei apcietinājuma apstākļi ir jāizvērtē vienīgi ieslodzījuma vietās, kurās atbilstoši tās rīcībā esošajai informācijai ir ticams, ka šī persona tiks turēta apcietinājumā, tostarp uz laiku vai pagaidu kārtā;
- šajā nolūkā izpildes tiesu iestādei ir jāpārbauda vienīgi attiecīgās personas konkrētie un precīzie apcietinājuma apstākļi, kas ir atbilstoši, lai noteiktu, vai tai būs faktiskis necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās risks Hartas 4. panta nozīmē;
- izpildes tiesu iestāde var ņemt vērā tādu informāciju, kuru sniegušas izsniegšanas dalībvalsts iestādes, kuras nav izsniegšanas tiesu iestāde, kā, konkrēti, garantija, ka pret attiecīgo personu netiks īstenota necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās Hartas 4. panta nozīmē.

Par tiesāšanās izdevumiem

- ¹¹⁸ Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

Padomes Pamatlēmuma 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm, kas grozīts ar Padomes Pamatlēmumu 2009/299/TI (2009. gada 26. februāris), 1. panta 3. punkts, 5. pants un 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja izpildes tiesu iestādes rīcībā ir elementi, kas apliecina, ka izsniegšanas dalībvalsts ieslodzījuma vietās ir sistēmiskas un vispārējas apcietinājuma apstākļu nepilnības, kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, ņemot vērā visus pieejamos aktualizētos datus:

- izpildes tiesu iestāde nevar izslēgt tāda faktiska riska pastāvēšanu, ka pret personu, uz kuru attiecas Eiropas apcietināšanas orderis, kas izsniegts, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, tiks īstenota necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 4. panta nozīmē, vienīgi tādēļ, ka šai personai izsniegšanas dalībvalstī ir tiesību aizsardzības līdzeklis, kas tai ļauj apstrīdēt apcietinājuma apstākļus, lai gan šāda tiesību aizsardzības līdzekļa pastāvēšanu minētā iestāde var ņemt vērā, lai lemtu par attiecīgās personas nodošanu;
- izpildes tiesu iestādei ir jāizvērtē vienīgi apcietinājuma apstākļi ieslodzījuma vietās, kurās atbilstoši tās rīcībā esošajai informācijai ir ticams, ka šī persona tiks turēta apcietinājumā, tostarp uz laiku vai pagaidu kārtā;
- šajā nolūkā izpildes tiesu iestādei ir jāpārbauda vienīgi attiecīgās personas konkrētie un precīzie apcietinājuma apstākļi, kas ir atbilstoši, lai noteiktu, vai tai būs faktiskis necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās risks Pamattiesību hartas 4. panta nozīmē;
- izpildes tiesu iestāde var ņemt vērā tādu informāciju, kuru sniegušas izsniegšanas dalībvalsts iestādes, kas nav izsniegšanas tiesu iestāde, kā, konkrēti, garantija, ka pret attiecīgo personu netiks īstenota necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās Pamattiesību hartas 4. panta nozīmē.

[Paraksti]